

ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 46/1

13 նոյեմբերի 2015 թ.

Քննարկվեց Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի 12.10.2015 թ-ի բողոքը ՀՀ ՖՆ Օպերատիվ-հետախուզության վարչության 30.09.2015 թ-ի թիվ 5101990 ակտի դեմ:

Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի բողոքում բերված փաստարկները.

ՀՀ ՖՆ Օպերատիվ-հետախուզության վարչության 26-րդ բաժնի կողմից (այսուհետ նաև ՀՀ ՖՆ ՕՀՎ 26-րդ բաժին) 30.09.2015թ. կազմվել է թիվ 5101990 ստուգման ակտը:

Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը գտնում է, որ ՀՀ ՖՆ ՕՀՎ 26-րդ բաժնի 30.09.2015թ. թիվ 5101990 ստուգման ակտը կազմվել է ՀՀ գործող օրենսդրության նորմերի կոպիտ խախտումներով, ստուգման ակտով վերագրված խախտումները չեն համապատասխանում իրականությանը, և հետևաբար ստուգման ակտը պետք է ճանաչել անվավեր:

Ստուգման ակտի 1-ին կետով նշվել է. «ՀՀ ՖՆ ՕՀ ԵՎ ՆԱ ԳՎ պետի 16.07.2015թ. թիվ 1428624 որոշման համաձայն 16.07.2015թ-ին Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանին պատկանող ք.Սևան, Նաիրյան 140/11 հասցեում գործող խանութում իրականացված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնաբերվել են մի շարք ապրանքներ ակցիզային դրոշմանիշների կիրառման խախտումներով, մասնավորապես 2009 և 2010 թվազրմամբ ակցիզային դրոշմանիշներով վաճառքի ենթակա ընդամենը 20600 դրամ արժողությամբ կոնյակներ և օղիներ: Վերը նշվածը առաջացնում է «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 170.12 հոդվածով նախատեսված պատասխանատվություն»:

Ստուգման ակտի 2-րդ կետում նշված է. «ՀՀ ՖՆ ՕՀ ԵՎ ՆԱ ԳՎ պետի 16.07.2015թ.-ի թիվ 1428624 որոշման համաձայն 16.07.2015թ.-ին Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանին պատկանող ք.Սևան, Նաիրյան 140/11 հասցեում գործող խանութում իրականացված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնաբերվել են մինչև 2014թ-ի հոկտեմբերի 31-ը ձեռք բերված մի շարք ապրանքներ՝ ընդհանուր գումարով 103000 դրամի, որոնք վաճառվում էին առանց դրոշմապիտակների: Վերը նշվածը առաջացնում է ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 230-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված պատասխանատվություն՝ նվազագույն աշխատավարձի 800-1000-ապատիկի չափով»:

Նախ հարկ է նշել, որ ստուգման ակտով վերագրված խախտումները Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի կողմից չեն կատարվել: Ամբողջ իրականությունը եղել է հետևյալը.

2015 թ-ի հուլիսի 16-ին խանութ են այցելել մի քանի հոգի և ներկայացել են որպես հարկային ծառայության աշխատակիցներ (չնայած վկայական կամ որևէ այլ փաստաթուղթ չեն ներկայացրել): Նրանք սկսել են ստուգել մի շարք ապրանքների վրա առկա դրոշմապիտակները: Այնուհետև հարցրել են, թե արդյոք առկա են խմիչքներ, որոնք հին ակցիզներով են: Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը պատասխանել է, որ

մի քանի հատ օղի և կոնյակ կա, բայց դրանք վաճառքում դրված չեն: Նրանք պահանջել են ներկայացնել այդ խմիչքները: Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը նրանց պահանջը կատարել է:

Խմիչքները նրանք վերցրել և հեռացել են, ասելով, որ խանութում չի կարելի հին ակցիզներով օղի և կոնյակ պահել, թեկուզ դրանք վաճառքի համար նախատեսված չեն: Այդ աշխատակիցները կեսօրից հետո կրկին վերադարձել են խանութ և ասել, որ տեղյակ են Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի կողմից դրոշմապիտակներ ստանալու համար հայտ ներկայացվելու մասին: Նրանք հարցրել են, թե ստացել է արդյոք նշված դրոշմապիտակները, թե ոչ: Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը պատասխանել է, որ շուկայից մի քանի տեսակ ապրանք է գնել, հետո նկատել, որ դրանց վրա դրոշմապիտակներ առկա չեն, դրանք չի դրել վաճառքի, և համապատասխան հայտ է ներկայացրել, որպեսզի ստանա դրոշմապիտակներ, և հետո միայն դրանք վաճառի: Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը ասել է նաև, որ դրոշմապիտակները դեռևս չեն տրամադրվել: Հաջորդ օրը նույն աշխատակիցները կրկին եկել են խանութ և ասել, որ ներկայացված հայտի տվյալները նրանք վերցրել են, նոր պետք է կազմեն համապատասխան արձանագրություն: Մասնավորապես, օղիների, կոնյակների և այն ապրանքների մասով, որոնց համար դրոշմապիտակ է պահանջվել, պետք է կազմվեն արձանագրություններ: Նրանք նշել են, որ այդ ամենը ձևական բնույթ է կրում:

Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի ստորագրման են ներկայացվել երկու արձանագրություն, խնդրելով նաև, որ խանութի աշխատակիցներից մեկը ևս ստորագրի արձանագրությունները: Առաջին արձանագրությունը կազմել են խմիչքների վերաբերյալ: Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը վստահելով, նույնիսկ երկրորդ արձանագրության (դրոշմապիտակների մասով) բովանդակությանը չծանոթանալով ստորագրել է: Հարկ է նշել նաև, որ ՕՀՎ աշխատակիցները նույնիսկ չեն էլ տեսել և փորձ էլ անգամ չեն արել տեսնել ստուգման ակտի 2-րդ կետում նշված ապրանքները:

Ինչ վերաբերվում է ստուգմանը և դրանից առաջ կազմված փաստաթղթերին, ապա այդ կապակցությամբ հայտնվում է հետևյալը.

Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը ստուգման ակտը և կից նյութերը ստանալուց հետո պարզել է, որ բոլոր փաստաթղթերը ուղարկվել են սխալ հասցեով: Ստուգման ակտի նախագիծը ուղարկվել է այն ժամանակ, երբ Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը գտնվել է Ջերմուկ քաղաքում:

Ստուգումն իրականացնելու ամբողջ գործընթացն իրականացվել և ստուգման ակտը կազմվել է ՀՀ օրենսդրության պահանջների ակնառու և կոպիտ խախտումներով: Այսինքն, առկա է ստուգման ակտն անվավեր ճանաչելու և փաստական և իրավական հիմքերը:

Ստուգումն իրականացնող անձանց կողմից խախտվել են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 55-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» կետի, 57-րդ հոդվածի 1-ին մասի, «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 9-րդ կետի պահանջները: Այսպես, ստուգման ակտում չեն նշվել այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները իբրև չեն կատարվել, այլ միայն նշվել են պատասխանատվության կիրառման իրավական հիմքերը:

Ստուգումն իրականացնելուց առաջ ստուգման հանձնարարագիրը չի ներկայացվել ծանոթացման, այլ ընդամենը հեռախոսազանգով տեղեկացրել են, որ իրականացվելու է ստուգում: Դրանից հետո հանձնարարագիրը ուղարկվել է փոստով՝

սխալ հասցեով: Իրավաբանական հասցեն հանդիսանում է «ք.Երևան, Ն.Տիգրանյան 19/1, բն. 37», այնինչ բոլոր փաստաթղթերը ուղարկվել են ք.Սևան, Ն.Տիգրանյան 19/1, բն. 37 հասցեով: Այսինքն, ակնհայտ է, որ պատշաճ ծանուցում չապահովվելով, ստուգումն իրականացնող պաշտոնատար անձինք իրականացրել են անօրինական գործողություններ և կազմել ստուգման ակտը:

2015 թ-ի սեպտեմբերի 13-ից մինչև սեպտեմբերի 27-ը Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը գտնվել է Ջերմուկ քաղաքում, հետևաբար այդ պատճառով ստուգման ակտի նախագիծը փոստով ուղարկելուց հետո փոստատարը այն չի կարողացել հանձնել և կատարել է «չապահանջված» նշումը: Այսինքն, հնարավորություն չի տրվել ստուգման ակտի նախագծի վերաբերյալ ներկայացնել առարկություններ՝ խախտելով «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները:

Ստուգումն իրականացնող պաշտոնատար անձինք նույնիսկ հաշվի չեն առել այն հանգամանքը, որ ստուգման ակտում նշված «Ֆա», «Ռեքսոնա», «Նիվեա» դեզադորները դրոշմապիտակավորման ենթակա չեն:

Ստուգման ակտում նշվել է, որ առանց դրոշմապիտակների ապրանքների ընդհանուր գումարը կազմում է 103.000 դրամ, մինչդեռ իրենց նշած թվերը գումարելիս ստացվում է 105.900 դրամ:

Ստուգման ակտը կազմելիս ստուգումն իրականացնող պաշտոնատար անձինք հիմնվել են բացառապես 16.07.2015թ.-ին կազմած արձանագրությունների վրա: Սակայն, եթե նույնիսկ ընդունենք, որ նրանք իրավունք ունեին առանց լրացուցիչ բացատրություն վերցնելու կամ առանց լրացուցիչ ուսումնասիրություն կատարելու հիմք ընդունել միայն նշված արձանագրությունները, ապա այս դեպքում ևս նրանց գործողությունները անօրինական են: Այսպես, խմիչքների մասով 16.07.2015թ.-ին կազմված արձանագրության մեջ չկա որևէ նշում, որ նշված խմիչքները վաճառքի (իրացման) համար են նախատեսված եղել, այնինչ ակտում նշված է, որ դրանք վաճառքի ենթակա ապրանքներ են եղել: Այսինքն, խախտվել են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի բ) կետի պահանջները:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթներով Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը խնդրում է ՀՀ ՖՆ ՕՀՎ 30.09.2015թ.-ի թիվ 5101990 ստուգման ակտը համարել չեղյալ (անվավեր ճանաչել):

ՀՀ ֆինանսների նախարարության հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ՖՆ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ ՀՀ ֆինանսների նախարարի ժամանակավոր պաշտոնակատարի 21.08.2015 թ-ի թիվ 5101990 հանձնարարագրի համաձայն Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի մոտ իրականացվել է ակցիզային դրոշմանիշների և հսկիչ նշանների (դրոշմապիտակների) կիրառման ճշտության ստուգում: Արդյունքում կազմվել է ՀՀ ՖՆ ՕՀՎ 30.09.2015 թ-ի թիվ 5101990 ակտը (այսուհետ նաև Ակտ):

Ակտի 1-ին կետով մասնավորապես արձանագրվել է, որ ՀՀ ՖՆ ՕՀ ԵՎ ՆԱ ԳՎ պետի 16.07.2015 թ-ի թիվ 1428624 որոշման համաձայն 16.07.2015 թ-ին Ա/2 Ամայա Մինասյանին պատկանող ք.Սևան, Նաիրյան 140/11 հասցեում գործող խանութում իրականացված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնաբերվել են մի շարք ապրանքներ ակցիզային դրոշմանիշների կիրառման խախտումներով, մասնավորապես 2009 և 2010 թվագրմամբ ակցիզային դրոշմանիշներով վաճառքի ենթակա ընդամենը 20600 դրամ արժողությամբ կոնյակներ և օղիներ, որն առաջացնում է «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 170.12 հոդվածով նախատեսված պատասխանատվություն՝ նվազագույն աշխատավարձի 600-պատիկի չափով:

Քննարկվող դեպքում Ակտի 1-ին կետով արձանագրված խախտման համար հիմք է հանդիսացել ՀՀ ՖՆ ՕՀ ԵՎ ՆԱ ԳՎ պետի 16.07.2015 թ-ի թիվ 1428624 որոշման համաձայն 16.07.2015 թ-ին Ա/2 Ամայա Մինասյանին պատկանող ք.Սևան, Նաիրյան 140/11 հասցեում գործող խանութում իրականացված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում 16.07.2015 թ-ին կազմված արձանագրությունը, որում խոսք անգամ չկա այն մասին, թե այդ խմիչքները նախատեսված են եղել արդյոք վաճառքի համար, թե ոչ: «Վաճառքի ենթակա» արտահայտությունն նշվել է միայն Ակտում, սակայն նշված հանգամանքը հիմնավորող որևէ ապացույց, ըստ էության, սույն գործում առկա չէ:

Ակտի 1-ին կետում նշվել է, որ խախտումն առաջացնում է «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 170.12 հոդվածով նախատեսված պատասխանատվություն: Այս կապակցությամբ հարկ է նշել, որ «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 170.12 հոդվածի համաձայն. «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած՝ որոշակի թվագրումով դրոշմանիշներով և (կամ) հսկիչ նշաններով (դրոշմապիտակներով) դրոշմավորված ապրանքների իրացման թույլատրելի ժամկետներից հետո այդպիսի ապրանքներ իրացնելը, եթե դրանց ընդհանուր արժեքը վաճառողի մոտ նշված (իսկ չնշված լինելու դեպքում՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որոշված) գներով չի գերազանցում հիսուն հազար դրամը՝ առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի վեցհարյուրապատիկի չափով»:

Վերոգրյալից հետևում է, որ «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 170.12 հոդվածով նախատեսված պատասխանատվությունը կիրառելու համար պարտադիր պայման է, որպեսզի արձանագրվեր Ակտում հիշատակված խմիչքների իրացման որևէ փաստ, ինչը, սակայն, քննարկվող դեպքում չի արձանագրվել: Ավելին, 16.07.2015 թ-ի արձանագրությունում առկա չէ որևէ գրառում այն մասին, որ հիշատակված խմիչքներն ի տնօրինություն են վերցվել վաճառակետից: Խմիչքները վաճառակետից վերցված լինելու դեպքում, ըստ էության, կարելի էր պնդել, որ խմիչքները նախատեսված են եղել վաճառքի համար:

Ընդ որում հարկ է նշել, որ խմիչքները վաճառքի ենթակա լինելու մասին գրառումը պետք է կատարվեր ոչ թե Ակտում, այլ 16.07.2015 թ-ի արձանագրությունում, քանի որ խմիչքներն ի տնօրինություն են վերցվել ոչ թե ստուգման ընթացքում, այլ՝ մոտ ամիս ու կես առաջ իրականացված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման ընթացքում, որի արդյունքում և կազմվել է 16.07.2015 թ-ի արձանագրությունը:

Տվյալ դեպքում Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանը պնդում է, որ խմիչքները վաճառքի համար նախատեսված չեն եղել: Հետևապես, ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի բ) կետի դրույթներով, Ակտի 1-ին կետով արձանագրված խախտման ապացուցման պարտականությունը տվյալ դեպքում կրում են ստուգումն իրականացնող պաշտոնատար անձինք, որոնք, սակայն, չեն ապացուցել Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի կողմից «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ» ՀՀ օրենսգրքի 170.12 հոդվածի դրույթները խախտված լինելու հանգամանքը: Այսինքն կարելի է փաստել, որ Ակտի 1-ին կետը կազմվել է «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի բ) կետի դրույթների խախտմամբ:

Ինչ վերաբերվում է Ակտի 2-րդ կետին, ապա նշված կետով արձանագրված խախտման համար հիմք է հանդիսացել 16.07.2015 թ-ին իրականացված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառման ընթացքում կազմված երկրորդ արձանագրությունը, որում մասնավորապես նշված է, որ Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանին պատկանող ք.Սևան, Նաիրյան 140/11 հասցեում գտնվող խանութում իրականացված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում հայտնաբերվել են ապրանքներ, որոնք վաճառվում էին խանութում առանց դրոշմապիտակների:

Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի կողմից առանց դրոշմապիտակների ապրանքներ վաճառելու վերաբերյալ նշված է նաև Ակտի 2-րդ կետում: Սակայն, սույն գործում առկա չէ որևէ ապացույց, որը կհիմնավորեր Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի կողմից դրոշմապիտակավորման ենթակա չդրոշմապիտակավորված ապրանքներ վաճառելու հանգամանքը: Մասնավորապես, ստուգումն իրականացնող անձանց կողմից ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չեն իրականացվել գնումներ, ապացուցելու համար Ակտի 2-րդ կետով արձանագրված խախտումը Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի կողմից կատարված լինելու հանգամանքը:

Ակտի 2-րդ կետի համաձայն առաջանում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 210-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված պատասխանատվություն:

ՀՀ քրեական օրենսգրքի 210-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն. «Ակցիզային դրոշմանիշներով և հսկիչ նշաններով (դրոշմապիտակների) դրոշմավորման ենթակա չդրոշմավորված կամ չվերադրոշմավորված ապրանքներ իրացնելը, եթե այդ ապրանքների ընդհանուր արժեքը վաճառողի մոտ նշված (չնշված լինելու դեպքում՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որոշված) գներով կազմում է հիսուն հազարից մինչև հինգ հարյուր հազար դրամ՝ պատժվում է տուգանքով՝ նվազագույն աշխատավարձի ութհարյուրապատիկից հազարապատիկի չափով»:

Վերոգրյալից հստակ հետևում է, որ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 210-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված խախտումն Ա/Ձ Ամալյա Մինասյանի կողմից կատարված լինելու հանգամանքն ապացուցված համարելու համար անհրաժեշտ էր արձանագրել դրոշմապիտակավորման ենթակա չդրոշմապիտակավորված ապրանքներ իրացնելու որևէ դեպք, ինչը քննարկվող դեպքում չի արձանագրվել: Այսինքն, Ակտի 2-րդ կետում նկարագրված խախտումն արձանագրվել է ապացույցների բացակայության պայմաններում, ինչը հիմք է տալիս հետևության համար, որ Ակտի 2-րդ կետը ևս կազմվել է «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի բ) կետի դրույթների խախտմամբ:

Հարկ է նշել նաև, որ «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 9-րդ կետի համաձայն. «Ակտում նշվում են՝

...

9) ստուգմամբ բացահայտված խախտումները, խախտումների նկարագրությունը, խախտման ժամկետը (եթե հնարավոր է որոշել) և այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել.»:

Հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով Ակտն արձանագրեց, որ այն կազմված է վերոգրյալ իրավանորմի պահանջների խախտմամբ, այն է՝ Ակտում նշված չեն այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները Ա/Ձ Ամայա Մինասյանի կողմից չեն կատարվել:

Ելնելով վերոգրյալ փաստական հանգամանքներից և ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթներով Հանձնաժողովը գտնում է, որ Ա/Ձ Ամայա Մինասյանի Ակտի դեմ բերված բողոքը ենթակա է բավարարման:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո ր ո շ ու մ է՝

Չեղյալ համարել ՀՀ ՖՆ Օպերատիվ-հետախուզության վարչության 30.09.2015 թ-ի թիվ 5101990 ակտը:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ